

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Мария Христова Миланова, дмн

Началник клиника по кардиология, УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД
-София

външен член на научното жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Вътрешни болести“ на основание на заповед № 15-05-93 # 1/26.09.2023г. на изпълнителния директор и прокурор на „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД

Относно дисертационен труд на тема: „Място и роля на Спешно отделение на Многопрофилна болница за активно лечение в прилагането на диагностично-терапевтичен алгоритъм при пациенти над 18 годишна възраст, заразени с вируса на SARS-CoV-2 по време на пандемия”, разработен от д-р Първолета Къстева Якова-Кръстева, докторант на самостоятелна подготовка в Клиниката по Вътрешни болести на „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД; област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт; професионална направление 7.1, Медицина; докторска програма „Вътрешни болести“.

Научен ръководител: Проф. д-р Милена Станева, дм

Във връзка с участието ми като член на научното жури, декларирам че:

- Нямам конфликт на интереси;
- Документите отговарят на минималните изисквания, определени от Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, гр. София, за участие в конкурса;
- Не установявам плагиатство в дисертационния труд на д-р Кръстева;
- Не съм намерила нарушения в досегашния ход на процедурата и нямам забележки по предоставените ми за становище материали.

Становището е изготвено според Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС), Правилника за приложение на ЗРАС (ПРЗРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, гр. София.

Представяне на кандидата

Д-р Кръстева завършва медицина през 1996г. в МУ гр.София. През 2005г. придобива специалност Спешна медицина в МУ гр. София. Притежава професионална квалификация по Здравен мениджмънт от Европейски колеж по икономика и управление – гр. Пловдив, 2005г., а от февруари 2017г. и сертификат като Инструктор за обучение по разширена

поддръжка на живота в симулирана среда от Аджибадем Университет „Център за усъвършенствана симулация и образование“, гр. Истамбул, Турция. От юни 2022г. е докторант на самостоятелна подготовка към Клиниката по Вътрешни болести на „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД. Използва добре руски и английски език. Трудовата и кариера като лекар започва през 1997г. в ЦСМП гр. София. От декември 2006г. става част от екипа на Спешно отделение в болница Токуда, а от март 2017г. до настоящия момент е началник на същото отделение.

Актуалност на темата

Пандемията COVID-19 постави редица предизвикателства пред медицинската общност независимо от нивото на здравноосигурителните системи в целия свят. COVID-19 изненада с бързото си разпространение от Ухан по целия свят и отчетената неочаквана висока смъртност за всички възрасти. В началото в най-голямо предизвикателство се превърна непознаването на новия вирус, изработването на специфични тестове за бързото му диагностициране, терапевтичните възможности за повлияване на инфекцията, както и непознаването на дългосрочните и ефекти. Не толкова предизвикателство се оказаха възможностите и способите за предотвратяване разпространението на SARS-CoV-2, осигуряването на безопасни условия на работа за медиците, създаване на организация за достъп до здравни услуги за населението и предотвратяването на страха от заразяване с новия вирус. В началото на пандемията нямаше указания къде да се насочват за преглед пациентите с температура и прояви на вирусна инфекция, нито пък имаше ясни протоколи за работа с инфекциозно болни в условията на многопрофилна болница. МЗ и РЗИ в съответствие със световните протиепидемичните мерки, дадоха основни насоки, а всяка болница трябваше да ги адаптира към собствената си специфична структура и наличен кадрови ресурс и материална база. Огромен поток заразени пациенти се насочи към спешните отделения на многопрофилните болници поради недостатъчен брой инфекционисти и инфекциозни отделения.

Структура на дисертационния труд

Съотношението между отделните части на дисертационния труд е оптимално. Дисертационният труд е написан на 171 стандартни страници, съдържа 4 приложения и е онагледен с 31 таблици и 23 фигури. Структуриран е по следния начин: Използвани съкращения – 4 страници; Въведение – 3 страници; Литературен обзор – 30 страници; Цел и задачи – 1 страница; Материали и методи – 9 страници; Собствени резултати – 52 страници; Обсъждане – 35 страници; Изводи – 3 страници; Приложения – 9 страници; Библиография – 20 страници. Библиографията обхваща 273 литературни източници, от които 18 на български автори, от тях 14 на кирилица и 4 на латиница. Чуждестранните автори са 255.

Характерни особености на труда

В дисертационния труд д-р Кръстева анализира структурата на спешно отделение в многопрофилна болница за активно лечение, като очертава насоки и възможности за структурното му преустройство в условията на възникнала пандемия, така че да бъдат обслужвани едновременно както пациенти с COVID-19, така и пациенти без COVID-19. Детайлно е описана процедурата за триаж на пациенти и последователността на отделните му компоненти, така както се извършва в спешното отделение на „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД. Дефинирани са спецификите на триажния процес в условията на пандемия. Съществува утвърден стандарт по Спешна медицина, но работещите в спешните отделения не познават в детайли същността на триажа, както и няма изработени общи протоколи за триаж на пациентите и единен формуляр за триаж в спешните отделения в България. Д-р Кръстева е представила собствен организационен опит, разработени и прилагани в практика и особено в пандемията „Формуляр за триаж на пациент в спешно отделение“ на „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, неизменно свързан с него „Лист за сестринска оценка“ до 60 мин. и „Лист за сестринска оценка“ при пациенти с престой в спешно отделение над 60 мин. В дисертационния труд подробно са анализирани рисковите фактори за прогресия и смърт при COVID-19, разработени са алгоритми за диагностика и първична оценка на пациентите в спешно отделение на многопрофилна болница.

Литературният обзор е представен на 30 страници, основан на множество чужди и български литературни източници. Съставен е от два главни и девет подраздела, които в последователен ред представят структурните особености на вируса SARS-CoV-2 и натрупаните познания за рисковите фактори за усложнено протичане и повишена смъртност при COVID-19.

Анализирани за категорийни (пол, придружаващи заболявания, транспорт до СО, рентген/КТ на бял дроб) и количествени (възраст, брой придружаващи заболявания, температура, SpO₂, сърдечна честота, брой дни със симптоми до преглед, стойности левкоцити, лимфоцити, CRP, LDH, феритин, Д-димер) параметри от първичния преглед на заразените пациенти в спешно отделение, които могат да се използват като предиктори за тежестта на инфекцията и за оценка на риска за прогресия и смъртен изход. Използвани са описателни, лабораторни и образни, епидемиологични и клинични методи, интерпретирани след съвременна статистическа обработка чрез 6 различни метода.

Структура на дисертационния труд: Дисертационният труд е написан на 171 стандартни страници, съдържа 4 приложения и е онагледен с 31 таблици и 23 фигури. Библиографската справка съдържа 273 източника, от които 14 на кирилица.

Целта на дисертационния труд е формулирана ясно и конкретно и в съответствие с нея са обособени 4 основни задачи.

Резултатите на дисертационния труд са подробно описани в 52 стандартни страници и добре онагледени с фигури и таблици. Те съответстват на заложената цел и задачи на проучването.

Получените резултати са убедителни, представени са ясно и точно за изследваните подгрупи, което дава възможност за проследяване и сравнение. Използвани са подходящи статистически методи за изпълнение на поставените задачи.

Основните резултати от работата на д-р Кръстева могат да бъдат обобщени в следните насоки:

1. Очертани са организационни насоки за структурно преустройство на Спешно отделение в многопрофилна болница за активно лечение в условията на пандемия.
2. Описан и характеризирани е процеса за триаж на пациенти по време на пандемия и ръководене на пациентопотока от зоната на Спешно отделение.
3. Дефинирани са рискови фактори за усложнено протичане на COVID-19 и необходимост от хоспитализация по данни от първичния преглед в Спешно отделение.
4. Дефинирани са рискови фактори за прогресия на COVID-19 и последваща хоспитализация при амбулаторно лекувани пациенти по данни от контролен преглед в Спешно отделение.
5. Изведени са рискови фактори за летален изход при хоспитализираните пациенти с COVID-19 по данни от първичния преглед в Спешно отделение.
6. Анализирани са фактора време на престой на пациентите в Спешно отделение до вземане на решение за терапевтично поведение по време на пандемия.
7. Отчетено е влияние на ранното приложение на специфична противовирусна терапия в Спешно отделение върху хода на инфекцията.
8. Изработени и апробирани в практиката са осем алгоритми за диагностично и терапевтично поведение в Спешно отделение на многопрофилна болница при COVID-19.
9. Предложен е модифициран алгоритъм за поведение при съмнение за инфекциозно заболяване в Спешно отделение на многопрофилна болница за активно лечение.

Направените изводи са изчерпателни и съответстват напълно на целта, поставените задачи и получените резултати. Приносите с научно-приложен и научно-организационен характер са коректно формулирани и синтезират адекватно значимостта на дисертационния труд.

Практическата приложност на работата се илюстрира в изведени ясни диагностично-терапевтични алгоритми при пациенти с COVID-19 над 18г.в многопрофилна болница с важно значение за клиничната работа.

Научни публикации, свързани с дисертационния труд

Докторантката е представила четири статии, от които две изследователски статии като първи автор, едната под печат и две изследователски статии като съавтор, свързани с темата на дисертационния труд. Представени са и две участия: на научна конференция, където е представена темата - Алгоритъм при съмнение за COVID-19 в спешно отделение на многопрофилна болница; и национален конгрес с международно участие, с постер на тема - Възможности за модифициране на диагностичен алгоритъм за COVID-19 в общ алгоритъм на поведение при съмнение за инфекциозно заболяване в спешно отделение на многопрофилна болница.

Броят на научните публикации и участия съответства с изискванията от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД.

Заклучение

Дисертационният труд на д-р Първолета Кръстева Якова-Кръстева „Място и роля на Спешно отделение на многопрофилна болница за активно лечение в прилагането на диагностично-терапевтичен алгоритъм при пациенти над 18 годишна възраст, заразени с вируса на SARS-CoV-2 по време на пандемия“ е актуален и представлява завършена разработка, отговаряща на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, гр. София за придобиване на научна степен „Доктор“ по докторска програма „Вътрешни болести“.

Дисертантката д-р Кръстева гоказва много добри познания в областта на избраната научна тема с подробно проследяване и обобщаване на данните. Това определя възможностите за прецизност, компетентност и критичност при анализиране на получените резултати за точни заключения и логичност в обсъжданията. Дисертационния труд има научна и научно-практична стойност.

Това ми дава основания убедено да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Първолета Кръстева, докторант на самостоятелна подготовка в Клиника по „Вътрешни болести“ в „АСК УМБАЛ Токуда“ ЕАД, гр. София.

30.10.2023г.

Проф. д-р Мария Миланова, д.м.н.